

ความไม่มีเสถียรภาพของการส่งออกและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
ของประเทศกำลังพัฒนา

**“EXPORT INSTABILITY AND ECONOMIC GROWTH
OF DEVELOPING COUNTRIES”**

โดย

นางสาวเปรมจิตต์ ศิริรังสรรค์กุล

428 55839 29

อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สมชาย รัตนโกมุท

ความไม่มีเสถียรภาพของการส่งออกและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา

บทนำ

ปัจจุบัน การยอมรับบทบาทของการค้าระหว่างประเทศว่าเป็นกลจักรสำคัญต่อความเจริญเติบโตและการพัฒนาประเทศ ทำให้เกิดค่านิยมเปิดประเทศ การค้าเสรี บริษัทข้ามชาติ และการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเพื่อประโยชน์ในทางการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นความสำเร็จของทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศและความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของสำนักคลาสสิกและนีโอคลาสสิก เพราะหากประเทศใดต้องการความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจก็ต้องเปิดประเทศเพื่อค้าขายกับต่างประเทศ

ความสำคัญของการค้าระหว่างประเทศ เริ่มตั้งแต่เป็นช่องทางหารายได้เข้าประเทศ เพื่อมีเงินสกุลต่างๆซื้อสินค้าที่ประเทศไม่สามารถผลิตได้ด้วยต้นทุนต่ำโดยเปรียบเทียบ หรือสำหรับประเทศกำลังพัฒนาแล้วเงินสกุลต่างประเทศจะช่วยให้สามารถนำเข้าสินค้าทุน เพื่อผลิตและส่งออกสร้างรายได้มูลค่าเพิ่มต่อไป ท่ามกลางกระแสความนิยมการค้าระหว่างประเทศนี้ ครั้งหนึ่ง นักเศรษฐศาสตร์พัฒนาการสำนักโครงสร้างนิยม กลับเชื่อตามหลักฐานที่พบว่า หากประเทศใดพึ่งพารายรับจากการค้ามากเกินไป กลับจะส่งผลเสียหลายรุนแรงต่อเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากเผชิญสถานการณ์ที่เรียกว่า “ความผันผวน หรือความไม่มีเสถียรภาพของการค้า(Trade Fluctuation and Instability)”

สำนักโครงสร้างนิยมยังชี้ว่า ประเทศต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศด้อยพัฒนามีประสบการณ์ความเสื่อมถอยของอัตราแลกเปลี่ยนทางการค้า(Terms of Trade Deterioration) หมายถึง มีความสามารถในการหาเงินตราสกุลต่างประเทศเพื่อนำเข้าสินค้าลดน้อยลง ความผันผวนของการค้าระหว่างประเทศยังส่งผลต่อเศรษฐกิจภายในประเทศ เนื่องจากประเทศด้อยพัฒนามีสินค้าออกส่วนมากเป็นสินค้าขั้นปฐม รายรับของประเทศขึ้นกับรายได้ของสินค้าเหล่านี้เป็นหลัก การผลิตสินค้าขั้นปฐมก็ล่าหลังผูกพันกับสภาพดินฟ้าอากาศ ซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ ราคาของสินค้าส่งออกจึงมีความผันผวนอย่างมาก โดยเฉพาะผันผวนในทางที่ราคาคงต่ำลง

เมื่อไม่สามารถคาดการณ์รายรับที่แน่นอนเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าออกอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้ผลิตไม่สามารถวางแผนการผลิตล่วงหน้าได้หรือไม่แม่นยำ เผชิญความเสี่ยงสูง ก่อปรกับความสามารถในการหารายได้จากสินค้าขั้นปฐมลดลง ทำให้มีรายได้ไม่เพียงพอกับการนำเข้าสินค้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภททุน ที่ไม่สามารถลดการนำเข้าตามรายได้ที่ลดลงได้ เนื่องจากไม่สามารถผลิตสินค้าทุนได้เอง (ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ในการนำเข้าสินค้าทุนต่อรายได้ค่อนข้างต่ำ) ประเทศด้อยพัฒนาถูกบังคับให้จำต้องกู้ยืมต่างประเทศ เกิดผลต่อภาวะราคาเพื่อในประเทศและปัญหาดุลการชำระเงินขาดดุล ประเทศจึงต้องก่อหนี้มากยิ่งขึ้น พร้อมๆกับความเชื่อมั่นในสาขานักลงทุนค่อยๆหมดไป การประกาศลดค่าเงินจึงเป็นทางออกสุดท้ายของประเทศยากจนทั่วไป กระนั้น ประเทศก็ไม่สามารถยับยั้งการไหลออกของทุนได้ จึงประสบภาวะเศรษฐกิจชะงักงันในที่สุด

ในระยะต่อมา ความเชื่อแบบดั้งเดิม(Traditional Hypothesis)ถูกท้าทายด้วยทฤษฎีที่เรียกว่า “ทฤษฎีรายได้ถาวรของFriedman”ซึ่งเชื่อว่า ความไม่มีเสถียรภาพแทนที่จะส่งผลขัดขวางการพัฒนาประเทศ แท้จริงกลับส่งผล

ในทางสนับสนุนมากกว่า เนื่องจากพฤติกรรมหลักเสี่ยงความเสี่ยง จะสนับสนุนให้มีการออมและการลงทุนภายในประเทศมากยิ่งขึ้น นั่นเอง

ความสนใจในปัญหาของความไม่มีเสถียรภาพในการส่งออก ทำให้เริ่มมีการค้นคว้างานวิจัยและสิ่งตีพิมพ์อย่างจริงจังและแพร่หลายเกี่ยวกับข้อผิดพลาดของการดำเนินนโยบายทางการค้าที่ผ่านมตั้งแต่ทศวรรษ 1950 โดยมีสมมติฐานหลักแห่งความไม่มีเสถียรภาพว่าเกิดจากสินค้าขั้นปฐมซึ่งเป็นสินค้าส่งออกหลัก แต่ราคาลับเคลื่อนไหวในทางลดลงจนกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ กระนั้น สามารถแยกงานวิจัยทั้งหลายตามจุดประสงค์ของการศึกษาได้เป็น 3 แนวทางด้วยกัน ได้แก่ การเปรียบเทียบระดับของความไม่มีเสถียรภาพของการส่งออกระหว่างกลุ่มประเทศ ประการที่ 2 ได้แก่ การหาถึงสาเหตุแห่งความไร้เสถียรภาพดังกล่าว ไม่ว่าจากทางด้านราคา, ปริมาณ, รายได้จากการส่งออก (export earnings or export proceeds) หรือปัจจัยด้านอุปสงค์อุปทาน เพื่อหาแนวทางบรรเทาความรุนแรงของปัญหา รวมถึงความร่วมมือและนโยบายการค้าระหว่างประเทศ สำหรับประการสุดท้าย ได้แก่ การหาความสัมพันธ์ระหว่างการไม่มีเสถียรภาพในการส่งออกกับตัวแปรทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะความเจริญเติบโตของประเทศด้อยพัฒนา หรือกล่าวได้ว่าเป็นการหาผลกระทบของความไม่มีเสถียรภาพของการส่งออกว่าส่งผลด้านใดและรุนแรงต่อประเทศมากน้อยเพียงใด

งานวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบเสถียรภาพของการส่งออกระหว่างกลุ่มประเทศด้อยพัฒนาและพัฒนาแล้ว ซึ่งศึกษาด้วยข้อมูลภาคตัดขวางต่างพบว่า ประเทศด้อยพัฒนาและกำลังพัฒนาประสบปัญหาความไม่มีเสถียรภาพของการส่งออกมากกว่ากลุ่มประเทศอุตสาหกรรม อันมีสาเหตุจากการกระจุกตัวของสินค้าออก หรือการพึ่งรายได้จากการส่งออกสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งเป็นสัดส่วนมากในรายได้จากต่างประเทศทั้งหมด อย่างไรก็ตาม การกระจายสินค้าออกก็ต้องมีการวางแผนให้เหมาะสมกับชนิดสินค้าอย่างถูกต้อง และไม่ได้หมายความว่า การกระจายสินค้าของประเทศด้อยพัฒนาจะทำให้ประเทศมีเสถียรภาพในการส่งออกมากยิ่งขึ้น [Coppock (1962), Michaely (1962), MacBean (1966) และ Mullor-Sebastian (1990)]

สำหรับงานวิจัยเพื่อศึกษาผลของความไม่มีเสถียรภาพต่อเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่ทดสอบจากข้อมูลภาคตัดขวางก็ไม่ได้รับข้อสรุปที่ชัดเจนเช่นเดียวกับปัญหาว่ากลุ่มประเทศใดไม่มีเสถียรภาพมากกว่ากัน กล่าวคือ สำหรับผลในแง่บวกเห็นจะได้แก่ งานวิจัยของ MacBean (1966), Knudson and Parnes (1975), Yotopoulos and Nugent (1976) และผลในทางตรงกันข้าม (แง่ลบ) เห็นได้ในงานของ Moran (1983), Schiavo-Campo and Singer (1994), Ozler and Harrigan (1988), Love (1992) รวมถึงงานวิจัยของตัวแปรดังกล่าวต่อเศรษฐกิจของไทยของ Koomsup (1978) พลเทพ (2540) และ Ittisupornrat (1998)

ข้อบกพร่องของงานวิจัยที่ผ่านมา ได้แก่ การเลือกใช้ข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-Section Approach) ของประเทศต่างๆ ในการทดสอบความสัมพันธ์ ซึ่งการใช้ข้อมูลดังกล่าวจะต้องสมมติให้มีความสัมพันธ์เพียงรูปแบบเดียวระหว่างตัวแปรอธิบายกับระดับของความไม่มีเสถียรภาพของหลายๆ ประเทศ เช่น ตัวแปรอธิบายการกระจุกตัวของสินค้าส่งออกไม่จำเป็นต้องมากขึ้นตามความผันผวนของการส่งออกที่มากขึ้น (ตามความสัมพันธ์หรือเส้นแนวโน้มหนึ่งๆ) และสัดส่วนรายได้จากการส่งออกสินค้าชนิดหนึ่งของประเทศหนึ่งอาจมากกว่ารายรับของสินค้านั้นในประเทศอื่นที่เหลือ ตามการพิสูจน์ของ Love ผลการศึกษายังมีประโยชน์ต่อผู้วางแผนเศรษฐกิจในประเทศหนึ่งๆ น้อย ทั้งนี้ การวางแผนควรปรับตามผลกระทบและความสำคัญของปัญหาความไม่มีเสถียรภาพของรายรับในประเทศนั้นๆ

ขณะที่ Ozler and Harrigan ก็ชี้ว่าข้อมูลภาคตัดขวางทำให้ต้องสมมติให้ดัชนีความไม่มีเสถียรภาพคงที่ตลอดช่วงเวลาที่ศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่ยาวนานหลายทศวรรษ ทั้งๆที่จะมีบางช่วงเท่านั้นที่รายรับจากการส่งออกมีเสถียรภาพ อาจกล่าวได้ว่าโดยรวมรายรับดังกล่าวค่อนข้างผันผวน การใช้ข้อมูลภาคตัดขวางเพียงอย่างเดียวยังพบปัญหาความจำกัดของข้อมูล เนื่องจากกำหนดระยะเวลาที่ศึกษาในช่วงเดียวกันระหว่างประเทศ บางประเทศอาจขาดข้อมูลในช่วงปีที่กำหนด เช่น งานของ Mullor-Sebastian จำเป็นต้องปรับเวลาการศึกษาคลงตามการหาได้ของข้อมูลการส่งออกของประเทศกำลังพัฒนาที่พิจารณา

ดังนั้น ในส่วนของการศึกษาเชิงปริมาณครั้งนี้จะใช้ข้อมูลแบบอนุกรมเวลาพร้อมกับข้อมูลภาคตัดขวาง ทำให้ตัวแปรทางเศรษฐกิจที่นำมาพิจารณาจะขึ้นอยู่กับพื้นฐานของประเทศ ลดปัญหาความจำกัดของข้อมูล อีกทั้งการใช้เลือกให้ดัชนีวัดความไม่มีเสถียรภาพแบบค่าแนวโน้มเคลื่อนที่สามปี(ยังไม่พบว่ามี การหาต้นทุนของการใช้ดัชนีที่แตกต่างกัน) จะทำให้ผลการศึกษาและความสามารถในการอธิบายน่าเชื่อถือกว่าการใช้ดัชนีที่ไม่คำนึงถึงค่าแนวโน้มหรือเจาะจงแนวโน้มเกินไป อย่าง United Nation และ IMF index

การเลือกศึกษาประเทศที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน ยังทำให้สามารถเปรียบเทียบกันได้น่าเชื่อถือมากขึ้น กลุ่มตัวอย่างจะมาจากประเทศกำลังพัฒนาในปัจจุบันเท่านั้นเพราะเป็นกลุ่มประเทศที่ยังมีสัดส่วนสินค้าขั้นปฐมและเกษตรเป็นสัดส่วนในรายได้ประชาชาติสูงกว่าประเทศพัฒนาแล้ว รายรับต่างประเทศก็ยังคงพึ่งสินค้าประเภทนี้เป็นสำคัญ อีกทั้งการใช้มูลค่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ(openess rate)แบ่ง2กลุ่มตัวอย่าง จะทำให้สามารถทดสอบสมมติฐานความไม่มีเสถียรภาพของการส่งออกตามความเชื่อดั้งเดิมได้ดีกว่าการศึกษาแบบเก่าที่ไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางเศรษฐกิจของประเทศที่นำมาพิจารณาร่วมกัน

ประการสุดท้ายการเลือกใช้ข้อมูลและวิธีการศึกษาข้างต้น จะทำให้สามารถตรวจสอบไปถึงการดำเนินนโยบายที่เกี่ยวกับความไม่มีเสถียรภาพของแต่ละประเทศ และเสนอแนะนโยบายทางเลือกที่เหมาะสมกับความหนักเบาของปัญหา ซึ่งยังไม่พบงานวิจัยเกี่ยวกับความไม่มีเสถียรภาพของการส่งออกของประเทศกำลังพัฒนาในช่วงหลังทศวรรษ90ที่น่าเชื่อถือมากนัก

ลักษณะการค้าของประเทศกำลังพัฒนา

ท่ามกลางกระแสความเชื่อว่าการค้าระหว่างประเทศสามารถจัดสรรผลประโยชน์ให้กับทั้งประเทศผู้ผลิตและผู้บริโภค และทำให้ได้รับผลประโยชน์โดยรวมของทั้งโลกอย่างสูงสุด แต่นักเศรษฐศาสตร์บางกลุ่มยังคงยึดมั่นในความเชื่อที่ว่า "ระบบการค้าระหว่างประเทศในปัจจุบันจะเป็นอุปสรรคขัดขวางการพัฒนาและความเจริญเติบโตในประเทศกำลังพัฒนา" ด้วยเหตุที่ว่าทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศแบบดั้งเดิมไม่สามารถประยุกต์ใช้ได้กับประเทศกำลังพัฒนา และเอื้อประโยชน์ให้กับประเทศอุตสาหกรรมเท่านั้น ซึ่งการจะเข้าใจปัญหาช่องว่างของการค้าระหว่างกลุ่มประเทศที่มีระดับความเจริญทางเศรษฐกิจแตกต่างกันและเข้าใจปัญหาความไม่มีเสถียรภาพของภาคการค้าระหว่างประเทศของประเทศกำลังพัฒนา ทำให้ต้องมีการศึกษาถึงลักษณะการค้าของกลุ่มประเทศดังกล่าวซึ่งเชื่อว่าเป็นที่มาของความไม่มีเสถียรภาพเป็นเบื้องต้นเสียก่อน

การพึ่งพาประเทศอุตสาหกรรมที่พัฒนาแล้ว

ประเทศกำลังพัฒนาต้องอาศัยประเทศพัฒนาแล้วอย่างสูง ทั้งในด้านที่เป็นตลาดสินค้าส่งออกและเป็นตลาดวัตถุดิบสินค้านำเข้า และโครงสร้างการส่งออกให้กับประเทศพัฒนาแล้วแทบไม่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต และสามารถแยกตามรายสินค้าที่ส่งออกให้กับประเทศพัฒนาแล้ว จากเดิมเมื่อสองทศวรรษก่อน คือน้ำมัน สินค้าอุตสาหกรรม และอาหาร ในระยะหลังสินค้าประเภทอุตสาหกรรมกลับเป็นสินค้าซึ่งทำรายรับได้มากที่สุด รองลงมา คือน้ำมันและอาหาร ตามลำดับ ส่วนประเทศกำลังพัฒนาด้วยกันเป็นตลาดสำหรับสินค้าประเภทวัตถุดิบทางการเกษตร สินแร่และโลหะ และสินค้าอาหารที่สำคัญ

ลักษณะของสินค้าที่ผลิตเพื่อส่งออกและนำเข้า

สัดส่วนการส่งออกสินค้าขั้นปฐมและสินค้าอุตสาหกรรม

ในอดีตส่วนประกอบของสินค้าออกหลักของประเทศกำลังพัฒนาได้แก่ สินค้าขั้นปฐม อันประกอบไปด้วยสินค้าอาหาร วัตถุดิบ และแร่ธาตุ ส่วนสินค้าอุตสาหกรรมที่ส่งออกได้ก็จะเป็นสินค้าประเภทเน้นใช้แรงงานซึ่งใช้เทคโนโลยีในการผลิตต่ำ เช่น เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น แม้ในปัจจุบันสามารถส่งออกสินค้าขั้นปฐมได้ในสัดส่วนที่ลดลง แต่ถ้าคิดเป็นมูลค่าที่ประเทศส่งออกได้ไม่ลดลงกว่าเดิมเลย

การกระจุกตัวของสินค้าออกและตลาดสินค้าออก

พบว่าประเทศกำลังพัฒนามีค่าการกระจุกตัวโดยเฉลี่ยสูงกว่าประเทศพัฒนาแล้วมาตั้งแต่อดีต สำหรับพ.ศ.2542 ประเทศกำลังพัฒนามีดัชนีการกระจุกตัวอยู่ในช่วงต่ำกว่า0.10ถึงมากกว่า0.50 มีค่าเฉลี่ยประมาณ0.211 ขณะที่ช่วงกระจุกตัวของประเทศพัฒนาแล้วแคบกว่า คืออยู่ในช่วงต่ำกว่า0.10ถึงประมาณ0.36 และมีค่าเฉลี่ยเพียง 0.141 เท่านั้น นอกจากนี้ ความหลากหลายของสินค้าออกของประเทศกำลังพัฒนา(เฉลี่ย 176 ชนิด)ก็น้อยกว่าประเทศพัฒนา (228 ชนิด)เป็นอย่างมาก

นอกจากนี้ตลาดส่งออกที่สำคัญของประเทศกำลังพัฒนามักจะเป็นตลาดในประเทศพัฒนาแล้วดังได้กล่าวไปแล้ว จากรายการงานของUNCTADปีพ.ศ.2542 การกระจุกตัวของประเทศคู่ค้าสำคัญที่นำเข้าสินค้าขั้นปฐมจากประเทศกำลังพัฒนา ได้แก่ กลุ่มประเทศในยุโรป(ร้อยละ 19.2) , สหรัฐอเมริกา(ร้อยละ 16.9) , ญี่ปุ่น(ร้อยละ 11.7) และ แคนาดา(ร้อยละ 9.6) สำหรับสินค้าอุตสาหกรรมมีตลาดกระจุกตัวอยู่ในประเทศสหรัฐฯ(ร้อยละ29.9) , ยุโรป(ร้อยละ 18.7) , ญี่ปุ่น(ร้อยละ7.6) และออสเตรเลีย(ร้อยละ1.6)

แนวโน้มราคาสินค้าผันผวนในระยะสั้นและลดลงในระยะยาว

ตั้งแต่พ.ศ.2523 ราคาสินค้าเบื้องต้นเริ่มตกต่ำลงเรื่อยมา UNCTADรายงานว่าราคาสินค้าที่แท้จริงหรือ มูลค่าของสินค้าขั้นปฐมส่งออกของประเทศกำลังพัฒนาในหน่วยสินค้าอุตสาหกรรมที่ส่งออกโดยประเทศพัฒนาแล้ว มีอัตราลดลงร้อยละ5ต่อปีไปจนถึงพ.ศ.2530 หลังจากนั้นราคาเบื้องต้นของสินค้าทั่วไปมีระดับตกต่ำลง ประกอบกับราคาสินค้าอุตสาหกรรมไต่ระดับเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ทำให้ราคาสินค้าที่แท้จริงยังคงตกต่ำอย่างต่อเนื่องที่อัตราเดิมคือร้อยละ5ต่อปี ไปจนถึงพ.ศ.2536

ตั้งแต่พ.ศ.2530ถึงปัจจุบัน ระดับราคาสินค้าทั่วไปยังคงลดระดับลงเรื่อยมา ยกเว้นในระหว่าง พ.ศ.2536-2538 ที่ระดับราคาเบื้องต้นถูกบิดเบือนจากอัตราเงินเฟ้อและการเก็งกำไรในประเทศต่างๆ ต่อจากนั้น ราคาสินค้าที่แท้จริงก็ตกต่ำตามราคาสินค้าเบื้องต้นที่ยังคงตกไปต่ำกว่าระดับต่ำสุดของช่วงพ.ศ.2536 อย่างไรก็ตาม หลัง พ.ศ.2538ราคาเบื้องต้นของสินค้าอุตสาหกรรมที่ย่ำแย่ตามภาวะเศรษฐกิจของผู้ส่งออกใหญ่ของประเทศพัฒนาแล้ว ยังพอจะช่วยลดให้ราคาสินค้าที่แท้จริงไม่ตกต่ำจนเกินไป ประกอบกับราคาสินค้าทั่วไปที่ดีขึ้น ทำให้ยังพอจะเห็นสัญญาณการฟื้นตัวของมูลค่าสินค้าทั่วไปที่แท้จริงอยู่บ้าง

เมื่อถึงพ.ศ.2543 ราคาสินค้าทั่วไปฟื้นตัวขึ้นหลังจากตกอย่างฮวบฮาบเมื่อปี2541-2542 แม้การเพิ่มขึ้นเกือบร้อยละ2เป็นอัตราบวกครั้งแรกในรอบ5ปี แต่ระดับราคาที่แท้จริงก็ยังคงอยู่ต่ำกว่าปี2539-2540 การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นในทุกๆภูมิภาคผลักดันให้อุปสงค์ในสินค้าจำนวนมากเพิ่มขึ้น ลดระดับคงคลังของผู้ผลิตและผู้ส่งออกสินค้ากาแฟ โกโก้ ชา ข้าว ไม้เขตร้อน และสินค้าเกษตรอื่นๆ ก่อนจะปรับสมดุลของอุปสงค์และอุปทานและดึงราคาสินค้าเกษตรทั่วไป(เว้นกาแฟ โกโก้ น้ำตาล น้ำมันพืช)ให้สูงขึ้นได้

สำหรับปัจจัยด้านอุปทานก็เป็นกลจักรสำคัญที่ดึงราคาสินค้าให้คงอยู่ในระดับต่ำ อีกทั้งเช่นเดียวกับอุปสงค์ของสินค้าออก อุปทานที่ไม่ยืดหยุ่นและรายรับจากการส่งออกของประเทศกำลังพัฒนาที่มีลักษณะเฉพาะของสินค้านั้นๆ จะไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกับสินค้าในตลาดโลก อย่างเช่น การส่งออกจากบางประเทศจะเพิ่มขึ้นเมื่อเวลาที่ตลาดโลกประสบภาวะขาดแคลนและราคาที่ถูกลดเบือนจนสูงเกินไป ทำให้รายรับของประเทศเหล่านี้จึงผันผวนมากกว่ารายรับของสินค้าเดียวกันในตลาดโลก

ปัจจัยที่กดดันราคาสินค้าในตลาดโลกให้คงที่ในระดับต่ำมาตลอด ได้แก่ ปริมาณสินค้าออกจากประเทศกำลังพัฒนาที่ยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ในอดีตการที่ราคาสินค้าตกต่ำจะทำให้เกิดการลดหรือหยุดการผลิตเนื่องจากมีต้นทุนสูงหากขายได้ราคาไม่ดี (แม้จะมีข้อจำกัด เนื่องจากเป็นธรรมชาติของผู้ผลิตที่มักจะตอบสนองความต้องการที่หัดตัวลงได้ล่าช้าอยู่บ้าง) แต่ปัจจุบันการตอบสนองของผู้ผลิตกลับเป็นแบบเพิ่มการผลิต เพิ่มอุปทานให้มากยิ่งขึ้น เพื่อแก้ปัญหาราคาคตกต่ำ จึงมีแนวโน้มว่าราคาสินค้าจะตกต่ำยาวนาน

ปัจจัยด้านอุปทานยังสามารถเกิดจาก ช่องทางการได้รับสินเชื่อและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่มีอยู่จำกัด , ต้นทุนค่าขนส่ง และนโยบายของประเทศประกอบกัน พ.ศ.2540 ธนาคารโลก มีบทวิเคราะห์ว่า “ตัวอย่างที่เห็น ได้ชัดว่าเกิดการผันผวนของราคาในตลาดโลกของสินค้าจากทวีปแอฟริกา ซึ่งสามารถเพิ่มค่าเป็นสองเท่าในปีหนึ่งแล้วกลับลดลงอย่างมากในปีต่อมา.....ประมาณร้อยละ40ของรายรับจากการส่งออกของแอฟริกาจะถูกหักเป็นต้นทุนรายจ่ายสำหรับค่าขนส่งและประกันภัยระหว่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่ไม่มีทางออกทะเล(Landlocked) ซึ่งเป็นผลมาจากนโยบายต่อต้านการแข่งขันในกิจการขนส่ง(anti-competitive cargo reservation policies)”

นโยบายของประเทศกำลังพัฒนาบ้างก็มีความขัดแย้งในตัวเอง เพราะเป็นปกติที่ผู้วางนโยบายของประเทศต้องเลือกเป้าหมายทางเศรษฐกิจสูงสุดอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าประเทศเลือกความเจริญเติบโตก็อาจต้องละเลยเสถียรภาพของราคาไปบ้าง กล่าวได้ว่า เมื่อเงินและทุนทางกายภาพเป็นสิ่งที่ทดแทนกันได้ หากมูลค่าของเงินตกลงประชาชนจะหันไปถือครองสินทรัพย์ทางกายภาพแทน ดังนั้นการเร่งการเติบโตของผลผลิตในหลายประเทศ โดยเฉพาะ

ประเทศด้อยพัฒนาและกลุ่มลาตินอเมริกา มักใช้นโยบายเงินเพื่อเร่งความเจริญทางเศรษฐกิจ ผลที่ตามมาคือ ราคาสินค้าภายในประเทศเหล่านี้จะแกว่งไปมา ไม่สามารถรักษาเสถียรภาพได้

ความไม่มีเสถียรภาพของการส่งออกในประเทศกำลังพัฒนา

ความเชื่อในเรื่องการส่งออกสินค้าขั้นปฐมจะนำมาซึ่งความเติบโตให้ประเทศกำลังพัฒนา ทำให้ชาติดูต่างมีความหวังว่าการส่งออกของตนจะขยายต่อไปพร้อมกับรายได้ประชาชาติของประเทศที่นำเข้าสินค้า และหวังไปถึงว่ารายได้ของตนจะเติบโตที่อัตราเดียวกันนั้นด้วย

อย่างไรก็ตาม ศักยภาพการส่งออกสินค้าขั้นปฐมของประเทศกำลังพัฒนาในความเป็นจริง ไม่ได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตและบริโภคของชาติอุตสาหกรรมไปด้วย กลับเป็นการทำร้ายประเทศกำลังพัฒนาด้วยการเติบโตของการส่งออกที่ลดลงมากกว่ารายได้ของประเทศอุตสาหกรรม นักเศรษฐศาสตร์พยายามหาเหตุผลมาอธิบายเหตุการณ์ดังกล่าวตามEngel's Law

กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาที่สินค้ากระจุกตัวอยู่กับสินค้าขั้นปฐม คาดว่ากำไรจากการค้าจะทวีคูณและตกอยู่กับประเทศอุตสาหกรรมในสัดส่วนสูงกว่าอัตราการแลกเปลี่ยนทางการค้าของประเทศกำลังพัฒนามีแนวโน้มแกว่งไปมาในทางลดลง หรืออาจกล่าวได้ว่า ราคาสินค้าออกของประเทศกำลังพัฒนา เปรียบเทียบกับราคาสินค้าเข้าไม่มีเสถียรภาพในระยะสั้นและมีแนวโน้มลดลงในระยะยาว

ตรงกับที่ Yeats รายงานว่า “ระหว่างพ.ศ.2518-2538 มูลค่าการส่งออกของสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น4เท่า ในขณะที่สินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มมากถึง9เท่า ในช่วงเวลานั้นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ได้กระจายการผลิตไปในสินค้าอุตสาหกรรม แต่ประเทศในอาฟริกายังคงส่งออกสินค้าขั้นปฐม(น้อยกว่าประเภท) เช่น Ugandaส่งออกกาแฟถึงมากกว่าร้อยละ80 ที่เหลือคือใบชา ต่อมาความต้องการสินค้าประเภทกาแฟ ชาและยาสูบในตลาดโลกที่ลดลง ทำให้อาฟริกามีส่วนในการส่งออกสินค้าเกษตรลดลงจากร้อยละ20ในพ.ศ.2516 เหลือเพียงร้อยละ11ในปี2538เท่านั้น”

สำหรับแนวโน้มของอัตราการค้าของประเทศพัฒนาแล้วที่สูงขึ้น เนื่องจากอำนาจผูกขาดในการผลิตของชาติอุตสาหกรรมยังคงส่งผลให้ราคาสินค้าอุตสาหกรรมสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผลได้ที่ตกแก่ประเทศพัฒนาแล้วเกิดจากรายรับที่สูงขึ้นเนื่องจากราคาที่สูงขึ้นมากกว่าการลดราคาสินค้าของตนลง ขณะที่สินค้าส่งออกประเภทสินค้าขั้นปฐมของประเทศกำลังพัฒนาอยู่ในตลาดแบบแข่งขัน ผลได้จากการผลิตจึงถูกจัดสรรในหมู่ผู้บริโภคในรูปของราคาที่ลดลง กล่าวได้ว่า พลังตลาดผูกขาดของสินค้านำเข้าและตลาดแบบแข่งขันของสินค้าส่งออก ทำให้ประเทศกำลังพัฒนาเผชิญกับภาวะอัตราแลกเปลี่ยนทางการค้าถดถอย และยังรายได้ของประเทศเพิ่มก็ยังมีแนวโน้มว่าประชาชนจะใช้จ่ายไปกับสินค้าอุตสาหกรรมมากกว่าสินค้าขั้นปฐม ยิ่งสร้างแรงกดดันให้ประเทศกำลังพัฒนาทบทวนมากยิ่งขึ้น

เมื่อการพึ่งพาสินค้าขั้นปฐมทั้งในการนำเข้าและส่งออกของประเทศกำลังพัฒนาสูง แต่รายรับและรายจ่ายกลับมีความไม่แน่นอน ทั้งๆที่มีการค้าขาย มีการเปิดประเทศมากยิ่งขึ้น ประกอบกับความสามารถในการนำเข้า

สินค้าทุนที่ลดลง หรือ อัตราแลกเปลี่ยนที่ไม่ยุติธรรมในสาขาประเทศกำลังพัฒนานี้ ทำให้ในอดีตหลายประเทศเคยปฏิเสธการเข้าร่วมค้าอย่างเสรีในตลาดโลกมาแล้ว

การรับมือราคาสินค้าผันผวนของนานาประเทศ

นานาประเทศพยายามสร้างกลไกราคาที่มีเสถียรภาพในหลายรูปแบบ เพื่อจำกัดผลกระทบจากราคาที่ผันผวนในตลาดสินค้า ทั้งความช่วยเหลือทางเทคนิคโดยความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือจากองค์การสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา(UNCTAD)และธนาคารโลก และการดำเนินนโยบายระดับประเทศเพื่อให้ตลาดสินค้ามีเสถียรภาพ ป้องกันการความไม่แน่นอนของรายรับของผู้ผลิต ที่เชื่อว่าจะเป็นอุปสรรคกับการลงทุน และการเติบโตของประเทศในระยะยาว ด้วยวิธีการสร้างเสถียรภาพให้กับการผลิตและส่งออกสินค้าต่างๆ ดังนี้

1. การควบคุมการผลิตและการส่งออก (Production and Export Controls)
2. การคงคลังสินค้า (Buffer Stocks)
3. การทำสัญญาแบบพหุภาคี (Multilateral Contracts)
4. การอุดหนุนเพื่อชดเชยรายรับที่หายไป (International Compensatory Finance)
5. นโยบายอื่นๆ
6. การบริหารความเสี่ยงของราคาสินค้า ด้วยวิธีการตลาด(Market-Based Approach)

วิธีการศึกษา และผลการศึกษาเชิงปริมาณ

การศึกษาความไม่มีเสถียรภาพของการส่งออกในครั้งนี้ ใช้ฟังก์ชันการผลิตแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นทัศนะของนักเศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิกดังที่Feder ใช้ศึกษาความสัมพันธ์ของการส่งออกและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติเบื้องต้น(Gross Domestic Product :GDP)เป็นฟังก์ชันของอัตราเพิ่มของปัจจัยการผลิตประเภททุน(Gross Fix Capital Formation : GF)และแรงงาน(Labor : P) และมูลค่าการส่งออก(Export : EX) และเพิ่มตัวแปรความไม่มีเสถียรภาพของการส่งออกเข้าไปในฟังก์ชันการผลิต และเพิ่มความน่าเชื่อถือของสมการและประสิทธิภาพของการประมาณค่าแนวโน้มด้วยการใช้ARCH Model แก้ปัญหาHeteroscedasticity และมีการแก้ปัญหาAutocorrelationแล้วแต่กรณี

ผลการศึกษาพบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความไม่มีเสถียรภาพของการส่งออกและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศตัวอย่างที่มีอัตราการเปิดประเทศต่ำกว่าร้อยละ50เหมือนกับการศึกษาของMacbean , Knudson and Parnes, Yotopoulos and NugentและFuso กล่าวคือ ความไม่มีเสถียรภาพของการส่งออกส่งผลดีต่อรายได้ประชาชาติและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา

สำหรับความไม่มีเสถียรภาพของประเทศที่มีอัตราการเปิดประเทศสูงกว่าร้อยละ50 มีอิทธิพลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมที่แท้จริงแตกต่างกันระหว่าง2กลุ่มประเทศ กล่าวคือ ทุกร้อยละ1ของความไม่มีเสถียรภาพของ

ประเทศกำลังพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจะลดผลิตภัณฑ์มวลรวมที่แท้จริงของประเทศลงร้อยละ 0.004 ขณะที่ความไม่มีเสถียรภาพที่เพิ่มขึ้นอัตราส่วนเดียวกันนี้ของประเทศพัฒนาแล้ว กลับเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมที่แท้จริงของประเทศขึ้นอีกร้อยละ 0.005

ความสัมพันธ์ทางลบที่เกิดขึ้นกับประเทศกำลังพัฒนาที่มีอัตราการเปิดประเทศสูง มีแนวโน้มจะขัดขวางความเจริญเติบโตและการพัฒนาประเทศ ซึ่งตรงตามการศึกษาของ Schiavo-Campo and Singer และ Ozler and Harrigan เนื่องจากประเทศกำลังพัฒนาไม่สามารถแปรรายได้ที่เพิ่มขึ้นแบบที่ไม่ได้วางแผนมาก่อนให้เป็นการลงทุนต่อได้ เพราะมีแนวโน้มจะใช้เพื่อการบริโภคจนหมดไป หรือขาดทักษะในการลงทุนเพิ่ม ขณะที่รายได้ที่ลดลงอย่างไม่ได้คาดการณ์มาก่อนจะทำให้การนำเข้าสินค้าทุน และการลงทุนโครงการใหม่ๆ ต้องล่าช้าออกไปในทันที ประสิทธิภาพในการลงทุนก็ลดลงในทันทีเช่นกัน และเป็นไปได้ว่าประเทศมีการกระจายการผลิตไปในสินค้าที่อยู่ในช่วงเติบโต ผู้ผลิตของประเทศเป็นเพียงแค่ผู้รับช่วงการผลิตของบริษัทข้ามชาติที่มีบริษัทแม่อยู่ในประเทศพัฒนาแล้วจึงไม่มีอำนาจต่อรองและผูกขาด ผู้ผลิตเหล่านี้เป็นผู้ที่รับเคราะห์ในช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศพัฒนาแล้วเริ่มชะลอตัวลงตั้งแต่ต้นทศวรรษ 90 เป็นต้นมา เพราะบริษัทถูกจะถูกลดค่าการผลิต ลดการจ้างงานก่อน ความไม่มีแน่นอนของรายรับจากการส่งออกจึงส่งผลต่ออัตราเติบโตของประเทศตามการศึกษาของ Mullor-Sebastian

ดังนั้น ประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาที่เปิดประเทศในอัตราต่ำ ไม่ได้รับผลกระทบที่สร้างความเสียหายต่อรายได้หรือผลผลิตของประเทศ จากความไม่มีเสถียรภาพของรายรับจากการส่งออกในช่วงหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมาแต่ประการใด ขณะที่ประเทศกำลังพัฒนาที่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจจะหวางประเทศมาก กลับเผชิญปัญหาความไม่มีเสถียรภาพที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวม และต่อการสร้างความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน

ผลการศึกษาตรงกันข้ามกับที่สถาบันระหว่างประเทศระบุคุณลักษณะของประเทศด้อยพัฒนา (Least Developed Countries : LDCs) ว่าประกอบด้วย ลักษณะของความผันผวนของรายรับจากการส่งออก ความผันผวนที่บัญญัติไว้นี้ หมายถึงประเทศยากจนที่มีอัตราการเปิดประเทศต่ำไม่ได้รับผลประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศในการช่วยอุดหนุนรายได้ของประเทศให้สูงขึ้น ทำให้ยังคงถูกจัดอันดับว่ามีความล้าหลังในการพัฒนา แต่การศึกษากลับนี้กลับพบว่าประเทศดังกล่าวได้รับผลในทางที่เพิ่มรายได้หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมจากความไม่มีเสถียรภาพของการส่งออก

พบว่าสาเหตุที่ทำให้การศึกษาได้ผลตรงข้ามกับสถานการณ์ที่น่าจะเป็นไป น่าจะเกิดจากหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมา หรือหลัง พ.ศ. 2533 ซึ่งเป็นช่วงที่เก็บข้อมูลเพื่อการสร้างแบบจำลองเป็นต้นมา ประเทศยากจนได้รับการปฏิบัติอย่างดียิ่ง และได้รับความช่วยเหลือด้านต่างๆ เป็นกรณีพิเศษ ต่างจากประเทศกำลังพัฒนาทั่วไป อาทิ การชดเชยรายรับจากการส่งออกสินค้าเกษตรที่ผันผวนมาก อย่างกรณีของความช่วยเหลือให้แก่ชาติอาฟริกาที่เป็นอดีตอาณานิคมในเครือจักรภพและชาติยุโรปอื่น การให้เงินช่วยเหลือแบบให้เปล่าผ่านโครงการสร้างผลผลิตภาพการผลิตของสหประชาชาติ หรือการให้สิทธิพิเศษในการถอนเงิน (SDRs) ที่ฝากไว้ที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ ด้วยดอกเบี้ยต่ำเพื่อช่วยรักษาดุลการชำระเงินของประเทศที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจจากเหตุผลที่นอกเหนือการควบคุมของประเทศ การจัดตั้ง International Fund for Agriculture Development ของสหประชาชาติ เพื่ออุดหนุนโครงการเกี่ยวกับสินค้าเกษตรและการผลิตอาหารในประเทศด้อยพัฒนา เป็นต้น อาจเป็นความสัมพันธ์ของมาตรการและความช่วยเหลือที่สามารถยกระดับรายได้ประชาชนจากระดับตกต่ำที่ขัดขวางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา นั่นเอง

กล่าวได้อีกนัยหนึ่งคือ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความไม่มีเสถียรภาพและผลิตภัณฑ์มวลรวมในครั้งนี้อย่างไรก็ตามไม่สามารถแยกส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์มวลรวมว่าเป็นผลมาจาก การส่งออกและความไม่มีเสถียรภาพหรือเป็นผลจากความช่วยเหลือระหว่างประเทศกันแน่ เพราะประเทศกำลังพัฒนาที่ถูกจัดว่ามีอัตราการเปิดประเทศต่ำนี้ประกอบด้วยประเทศด้อยพัฒนาถึง 4 ประเทศ ได้แก่ บังกลาเทศ, มาดากัสการ์, เนปาล และเฮติ ซึ่งตามรายงานของIMF ประเทศเหล่านี้(รวมทั้งโบลีเวีย)เป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศจำนวน36ประเทศที่ถอนเงินภายใต้โครงการESAF ณสิ้นงวดงบประมาณปีพ.ศ.2539 เพื่อแก้ปัญหาความตกต่ำของอัตราแลกเปลี่ยนทางการค้าและภัยธรรมชาติ และลดความไม่มีเสถียรภาพของระบบมหภาคแบบชั่วคราวลง ประเทศดังกล่าวอาจได้รับความช่วยเหลือจนสามารถชดเชยผลเสียที่เกิดจากความไม่มีเสถียรภาพได้หมดก็เป็นได้

ถ้าเปรียบเทียบระหว่างประเทศกำลังพัฒนาด้วยกัน ประเทศที่เปิดประเทศในอัตราสูง(เฉลี่ยร้อยละ 128.5)กลับยิ่งเผชิญกับผลกระทบที่ไปลดผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศให้ลดลงมากกว่า แม้จะเป็นการลดลงเพียงร้อยละ 0.01ต่อความไม่มีเสถียรภาพที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 แต่ผลในแง่บวกที่ได้รับจากการส่งออกก็คือ ประเทศสามารถเพิ่มระดับความเติบโตได้ถึงร้อยละ 0.582 ดังนั้นการเปิดประเทศในอัตราสูงเพื่อการค้าระหว่างประเทศ ยังน่าจะได้รับ การสนับสนุนให้ดำเนินต่อไป เพราะน่าจะชดเชยกันระหว่างผลเสียจากความไม่มีเสถียรภาพและผลประโยชน์จากการส่งออกได้ ความไม่มีเสถียรภาพที่เกิดขึ้นก็ไม่น่าร้ายแรงถึงขั้นส่งผลให้ประเทศก้าวถอยหลัง หรือประสบภาวะเศรษฐกิจชะงักงันได้

ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของSinha(1996) Feder(1982)และWacziarg(1998) ที่พบว่า อัตราการเปิดประเทศมีความสัมพันธ์ทางตรงกับการเจริญเติบโตของรายได้ประชาชาติของประเทศ และนักเศรษฐศาสตร์สมัยใหม่อื่นๆที่เชื่อในnew growth theory ให้การสนับสนุนการเปิดประเทศเพื่อการค้า เนื่องจากความรู้และเทคโนโลยีจะแพร่กระจายข้ามเขตแดนของประเทศไปทั่วโลกผ่านการค้าระหว่างประเทศ เป็นการยกระดับและปรับปรุงตัวแปรมหภาค ดังนั้น ประเทศที่มีระบบเปิดจะมีอัตราการเติบโตสูงกว่า เพราะอุตสาหกรรมของประเทศสามารถผ่านสู่ตลาดขนาดใหญ่ ถ้าปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศด้วยอุปสรรคทางการค้า เช่น ภาษีขาเข้า หรือการจำกัดปริมาณนำเข้าจะเป็นการกีดกันตัวเองออกจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เหมือนที่อดีตสหภาพโซเวียต และประเทศลาตินอเมริกาประสบ พร้อมกับแสดงหลักฐานของความสัมพันธ์ทางตรงข้ามระหว่างความเติบโตและระดับการปกป้องเศรษฐกิจของประเทศ(protectionism)

ด้วยเหตุผลนานาประการที่อ้างมาข้างต้น น่าจะเป็นการยืนยันที่เพียงพอว่าการส่งออกจะช่วยให้ประเทศเติบโตได้เนื่องจากผลผลิตทางการผลิตจะดีขึ้น มากกว่านโยบายการปิดประเทศเพราะหว่าดกลัวต่อผลเสียอันอาจเกิดจากความไม่มีเสถียรภาพของการส่งออกที่จะมาพร้อมการเปิดประเทศ

ผลของเศรษฐศาสตร์กระแสหลักที่เกิดขึ้นระหว่างการประชุมที่Washington ที่เรียกว่า"Washington Consensus" ก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ประเทศกำลังพัฒนาไม่สามารถปิดกั้นตัวเองออกจากระบบการค้าระหว่างประเทศได้ เนื่องจากผลจากการประชุมคือนโยบายเพื่อการพัฒนาที่ทุกประเทศที่เป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก ต้องมุ่งขยายตลาดในต่างประเทศ(Outward-looking) มุ่งเน้นการค้าระหว่างประเทศ(International trade oriented)และมุ่งให้กลไกตลาดทำหน้าที่ของตัวเอง(Market-based route)

นอกจากการขายตลาดและการค้าเสรีแล้ว ภายใต้กรอบขององค์การการค้าโลกบังคับให้รัฐบาลของประเทศต่างๆจะต้องยุติบทบาทในการแทรกแซงกิจกรรมทุกประเภทโดยเฉพาะ การปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยเฉพาะการยกเลิกการอุดหนุนสินค้าเกษตรส่งออกด้วยกำแพงภาษี การออกสิทธิบัตรให้นำเข้าสินค้า(Import Licensing) และจกต้องปล่อยให้ตลาดเป็นตัวกำหนดราคาสินค้าและค่าเงินระหว่างประเทศเท่านั้น ฯลฯ สืบเนื่องจากเหตุดังกล่าวจึงมีความเป็นไปได้ว่าภายใต้การค้าเสรีประเทศกำลังพัฒนาจะต้องเผชิญภาวะไม่มีเสถียรภาพของรายรับจากการส่งออกซึ่งอยู่ในความสนใจมากกว่าความผันผวนของราคาสินค้าออก ทำให้ประเทศต้องเร่งหาทางป้องกันความผันผวนและสร้างเสถียรภาพของสินค้าออก ด้วยวิธีการใหม่ๆและรื้อฟื้นความร่วมมือซึ่งกันและกันที่เคยมี เพื่อการพัฒนาและความเจริญเติบโตของประเทศอย่างยั่งยืนในอนาคต

สรุปผลการศึกษา

ประการแรกประเทศกำลังพัฒนามีลักษณะของการค้าระหว่างประเทศ ที่คาดว่าจะเป็นที่มาของความไม่มีเสถียรภาพของการส่งออก อันได้แก่ การพึ่งพาประเทศพัฒนาแล้วอย่างสูง มีการกระจุกตัวของการผลิตและส่งออกสินค้าขั้นปฐม รวมทั้งการกระจุกตัวของตลาดสินค้าออก ทำให้มีประสบการณ์ราคาสินค้าผันผวนในระยะสั้นและลดลงในระยะยาว

ประการต่อมาอัตราแลกเปลี่ยนทางการค้าถดถอยและความไม่มีเสถียรภาพของการส่งออก ทำให้เกิดข้อตกลงว่าด้วยสินค้านี้ระหว่างประเทศเพื่อรับมือกับราคาสินค้าที่ผันผวน และการนำนโยบายรักษาเสถียรภาพการส่งออกวิธีต่างๆมาใช้ แต่ท้ายสุดข้อตกลงด้านต่างๆก็มียกเลิกไปด้วยเหตุผลหลายประการ และจากการประมาณค่าแบบจำลองด้วยวิธีวิเคราะห์สมการถดถอยและAutoregressive Conditional Heteroscedasticity Model ทำให้ทราบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความไม่มีเสถียรภาพของการส่งออกและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจยังปรากฏอยู่ในทศวรรษ90(พ.ศ.2533-2543) สำหรับประเทศกำลังพัฒนาที่มีอัตราการเปิดประเทศสูงพบความสัมพันธ์เป็นลบ ขณะที่ประเทศพัฒนาแล้วไม่ว่ามีอัตราการเปิดประเทศสูงหรือต่ำพบความสัมพันธ์เป็นบวก ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานเบื้องต้นว่าประเทศกำลังพัฒนาเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากความไม่มีเสถียรภาพของการส่งออก

ประการสุดท้ายเมื่อมีหลักฐานว่าความไม่มีเสถียรภาพของการส่งออกในประเทศกำลังพัฒนายังคงส่งผลเสียต่อความเติบโตของประเทศ กอปรกับสถานการณ์เศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน ข้อผูกพันกับองค์กรระหว่างประเทศ และงานวิจัยเชิงประจักษ์ของนักเศรษฐศาสตร์อีกมากมายที่สนับสนุนให้มีการรื้อฟื้นความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อสร้างเสถียรภาพด้านสินค้าขึ้นใหม่ โดยอาจเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศผู้ผลิตด้วยกันเอง และนำนโยบายที่น่าจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการรักษาเสถียรภาพการส่งออกสินค้ามาใช้ โดยอาศัยประสบการณ์จากประเทศพัฒนาแล้ว และให้องค์กรระหว่างประเทศอย่างธนาคารโลกหรือองค์การการค้าเป็นผู้จัดหาข้อมูล ทรัพยากรบุคคลและทุนไว้ในเบื้องต้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดในการยกระดับรายได้ กำจัดความยากจนและการพัฒนาอย่างยั่งยืนในประเทศกำลังพัฒนา

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ประเทศกำลังพัฒนาได้รับผลกระทบจากความไม่มีเสถียรภาพจากการส่งออก แต่ไม่สามารถปิดกั้นตัวเองออกจากระบบการค้าโลกได้ พึงหาทางป้องกันผลกระทบของความไม่มีเสถียรภาพ คิดว่านโยบายทางเลือกเพื่อให้ประเทศสามารถดำเนินการแก้ไขความผิดพลาดของการดำเนินนโยบายสร้างเสถียรภาพให้กับสินค้าออกแบบเดิมที่ยอมรับกันว่าล้มเหลวไปตั้งแต่หลังพ.ศ.2523 ด้วยข้อเสนอต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อสร้างเสถียรภาพด้านสินค้าระหว่างประเทศ

นโยบาย	ข้อเสนอแนะ
1.การจัดการอุปทาน	รัฐบาลของประเทศกำลังพัฒนาควรเป็นตัวกลางส่งเสริมการทำสัญญาควบคุมปริมาณการผลิตกับผู้ประกอบการขนาดใหญ่ภายในประเทศ พร้อมทั้งหาช่องทางการตลาดและส่งเสริมการขายสินค้าในต่างประเทศ , สนับสนุนเงินทุนในการซื้อและเก็บรักษาสินค้า อาจขอรับความช่วยเหลือจากธนาคารเพื่อการพัฒนา ระดับภูมิภาค IMF ธนาคารโลก IDA หรือ IFC
2.ข้อตกลงด้านสินค้าระหว่างประเทศ	กรอบข้อตกลงระหว่างประเทศใหม่ ต้องคำนึงถึงการกำหนดช่วงราคาสินค้าตามความสัมพันธ์กับตลาด , ครอบคลุมสินค้าในตลาดโลกที่ไม่มีเสถียรภาพอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะสินค้าที่อุปสงค์มีความยืดหยุ่นต่ำและมีอายุการเก็บรักษาได้ยาวนาน , ข้อตกลงต้องยืดหยุ่นได้เพียงพอและปฏิบัติได้จริง
3.การอุดหนุนเพื่อชดเชยความไม่มีเสถียรภาพ	ขั้นตอนในการจัดสรรเงินอุดหนุนต้องไม่เข้มงวดหรือมีดอกเบี่ยสูงเกินไปจนเป็นอุปสรรคกับประเทศยากจนที่จะขอรับความช่วยเหลือ , ควบคุมและสร้างประสิทธิภาพของการใช้เงินทุนให้สูงที่สุด
4.การจัดการความเสี่ยง	พัฒนาเครื่องมือทางการเงินในการบริหารจัดการความเสี่ยงและสนับสนุนให้มีตัวกลางอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงเครื่องมือของหน่วยธุรกิจในประเทศกำลังพัฒนา
5.การกระจายสินค้า	อาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศด้วยกันในการแลกเปลี่ยนความรู้ , ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิคและการพัฒนากิจกรรมการผลิต การตลาด , ตั้งศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารด้านสินค้าระหว่างประเทศ , ส่งเสริมการกระจายสินค้าไปในสินค้าสำคัญที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม และสร้างกองทุนเพื่อสนับสนุนการกระจายสินค้าในระยะยาว